

Slovenští čuvači s novým posláním

Vodění stáda a jeho ochrana před vlky a medvědy, to byla vždy užitečná a nutná psí práce. A právě to bylo od dávných dob hlavním úkolem slovenských čuvačů – impozantního plemene, které navíc poslední dobou opět nabírá na oblibě.

Moderní doba změnila spoustu věcí nejen v říši lidí, ale i v té psí. Původní poslání slovenského národního plemene, čuvače, už sice povětšinou vymizelo či se pozměnilo, ale to nic nemění na skutečnosti, že toto plemeno zůstává chloubou Slováků, ale i Čechů a Moravanů. Nejen oni si v létě společně připomněli vznik Klubu chovatelů slovenských čuvačů.

Před osmdesáti roky jej založil v Brně profesor Hruža na pomoc při záchraně tohoto pasteveckého plemene.

Čtyřiačtyřicet chovatelů

z Česka, Německa a Rakouska se sešlo koncem června na klubové výstavě – Memorálu profesora MVDr. Antonína Hružy. V brněnském areálu jezdeckého klubu Eliot předvedli pýchu svého chovu a zároveň bilancovali i vzpomínali. Také si vyměnili názory na další směřování činnosti klubu s dlou-

holetým předním chovatelem čuvačů, Dušanem Barlíkem ze Slovenska.

Opět v oblibě

Krásný bílý pes impozantního vzhledu opět nabírá na oblibě, byť to není plemeno pro každého. „Nejde nám o rozšiřování chovu za každou cenu. Většina našich chovatelů si naopak vybírá zájemce o štěňata, kteří mají předpoklady pro bezkonfliktní držení čuvače. Ačkoliv

V Česku jsou čuvači jen poskrovnu vedeni ke svému původnímu pracovnímu poslání

je to krásný pes, rozhodně si ho nelze pořídit jako ozdobu zahrady. Musí žít v rodinné smečce, poznat a dodržovat její pravidla. K tomu patří i naučit psa základní poslušnosti,“ zmiňuje něco ze zásad pro pohodové soužití s čuvači předsedkyně českého Klubu chovatelů slovenského čuvače Petra

Zachránce plemene prof. Hruža by měl radost, kdyby viděl třeba na této skupině, kam dospěl chov slovenských čuvačů.

Konečná. Aby vše nebylo jen na chovatelích, klub vydal příručku nazvanou Proč si pořídit slovenského čuvače a pro koho je slovenský čuvač správnou volbou. Na rozdíl od některých podobných publikací, vydávaných pro jiná plemena, je tato brožurka velmi realistická, sestavená zkušenými chovateli a výcvikáři.

Není submisivní

Slovenský čuvač opravdu není běžným psem, a tak nejen vzhled, ale i povaha láká k jeho chovu zkušené i začínající kynology doma i v zahraničí. Vyplývá to třeba ze zkušeností německé chovatelky od Hannoveru. „Slovenský čuvač je psí osobnost projevující se nezávislostí, odvážností a věrností. To vše si vyžadovalo jeho původní poslání u stáda a tyto vlastnosti se u něho projevují i dnes. Nelze ho zavírat do kotce, ale musí žít s rodinou na zahradě a nejlépe i v domě,“ říká Regina Mackensen. Její čuvači mají k dispozici zahradu o rozloze dvou tisíc metrů čtverečních a také s rodinou sdílají společnou domácnost. Čuvače začala chovat v roce 2007 právě pro jejich povahu, která má daleko k submisivité většiny plemen. Německá chovatelka pracuje jako speciální pedagožka a při práci s dětmi také využívá fenku čuvače. „Není přímo zapojená do terapie

Vítěz Bakko Tatranská perla

nebo výchovného procesu dětí jako canisterapeutický pes, ale díky svému milému vzhledu, trpělivé a klidné povaze slouží například jako pomocnice pro účinné odreagování hyperaktivních dětí nebo naopak pro koncentraci jejich pozornosti," uvádí k dalšímu možnému využívání čuvačů. Paní Regina dosud odchovala štěňata v sedmi vrzích, a jak dodala, našťěstí v Německu není čuvač módním psem, což prý plemeni ne vždy prospívá. O štěňata je však zájem a celkem je v zemi přes čtyři stovky slovenských čuvačů.

Čuvač dnes

Je jisté, že čuvači jsou v Česku jen poskrovnu vedeni ke svému původnímu pracovnímu poslání. Se zkouškami bylo ke konci roku 2012 evidováno 37 čuvačů. Celkem měli složeno 82 zkoušek. Členové tuzemského klubu však neznají jediného čuvače, který by v ČR pracoval u stáda. Něco z původního poslání se však přece jen uplatňuje. „Čuvač byl vedený nejen k hlídání stáda, ale i obydlí. A kdo chce mít spolehlivého hlídače, v případě volby slovenského čuvače se nesplete. Hlídání domu a zahrady se nemusí učit, to s dospíváním přichází samo,“ říká výcvikář klubu ing. Petr Šourek. Zároveň zdůrazňuje, že sepestí s rodinou by nemělo být

jen doma, ale i během různých rodinných aktivit. „Na kynologických cvičištích působí spíše exoticky a ani zkušení sportovní kynologové si s čuvačem leckdy neumějí poradit. Nelze očekávat, že by čuvač mohl excelovat ve sportovním výcviku, není pro to povahově ani pohybově předurčen. Přes to všechno je vhodné čuvače cvičit a naučit ho základní ovladatelnosti, nejpotřebnějšími cvikům a návykům, aby každodenní život s ním byl harmonický a bezproblémový,“ upozorňuje Petr Šourek. Zároveň uvádí příklady, kdy se majitelé čuvačů už mnoho let scházejí na společných letních výcvikových táborech, na kánoích sjíždějí se psy řeky a v zimě se s nimi vydávají do Krkonoš na běžkách. A samozřejmě nechybí alespoň jednou ročně takzvaný pastevecký víkend, obvykle na loukách u Adršpašských skal.

Hlídající perla

Jak už bylo zmíněno, chovatelé čuvačů upozorňují každého zájemce, aby si bílého psa nepořizoval jako bílou ozdobu zahrady, ale bral ho jako člena rodiny, neboť jeho povaha si to vyžaduje. Jenomže čuvač je opravdu tou bílou perlou každé zahrady, a když je ještě poslušný, je radost se s takovým psem setkat, a třeba sledovat jeho dovádění s dětmi. „Souhra s celou rodinou a poslušnost je přirozená, pokud

Dušan Barlík měl na co vzpomínat, neboť už v dobách Československa patřil k největším odborníkům na chov čuvačů

psa nezavíráte do kotce a může se volně pohybovat po zahradě i v domě. Učit ho základní poslušnosti můžete doma, lepší je to však na nějakém cvičišti, ve společnosti dalších lidí a psů,“ přibližuje své zkušenosti Martin Lisický. Se svou fenkou Ketty předvedl na klubové výstavě bezvadnou poslušnost a pak dodal, že s dospíváním čuvačů přichází i přirozená vlohá ke hlídání svého obydlí. „Nemusí se nikterak cvičit. Díky sebevědomé povaze neštěkají na kolemjdoucí zbytečně, ale jen krátce. Je to jakési upozornění, tady jsem já a to je moje zahrada. Jinak ovšem vyznívá jejich alarmující štěkání v případě, když jde o něco výjimečného. Naše fenka, stejně jako běžně socializovaní čuvači, je pohodová k návštěvám. Jde s námi hosty uvítat, chvíli je ne důvěřivá, pak se chová neutrálně,“ doplnil Martin Lisický.

Vlohy zůstávají

Zatímco psi některých plemen jsou mazliví, jiní pomalí, další v projevech energičtí až výbušní, čuvačům po svém původním poslání zůstala kromě vloh pro hlídání i další zajímavá vlastnost. „Při hrách nebo procházkách mají tendenci rodinu nebo skupinu lidí obíhat. Proto se při pasteveckém výcviku snadno vžijí do požadované role, třebaže předchozí generace stáda nepoznala,“ zmínila další zvláštnost čuvačů předsedkyně klubu Petra Konečná. Ona také již před několika roky společně s dalšími představiteli klubu převzala velkou odpovědnost za další upevňování kvality chovu

Díky sebevědomé povaze neštěkají na kolemjdoucí zbytečně, ale jen krátce...

slovenských čuvačů u nás. A že si čuvač rychle dokáže získat své příznivce i mimo Slovensko a Česko, potvrzuje třeba Peter Schell z rakouského Grazu, byť jeho případ je přece jen trochu zvláštní. „Jednou upoutal moji pozornost velký bílý pes. Pak jsem zjistil, že krásný je nejen pes jménem Niko, ale i jeho panička. Netrvalo dlouho, a stejného psa – slovenského čuvače – jsem si opatřil i já. Díky psům jsme se stali nejlepšími přáteli a dnes žijeme pohromadě – my dva a tři čuvači,“ vzpomněl svůj příběh rakouský chovatel. Na brněnské klubové výstavě předváděl svého Colju Tatranská perla.

Chovatelka Regina Mackensen získala ve třídě mladých s fenkou Fjólou-Lunou von Auencamp první místo

Není pro každého

Již zmíněná příručka pro zájemce a majitele čuvačů upozorňuje, čím je čuvač zvláštní, pro koho je tento pes vhodný, pro koho méně. Mnohý z povahy čuvače již bylo zmíněno, ale výcvikář klubu Petr Šourek připomíná i to, že čuvači jsou sice klidní a nevtíraví, avšak při hlídání své zahrady, domu a smečky bývají nekompromisní. Což platí zvláště pro psy. Proto je tak důležitá jejich socializace a ovladatelnost. Pokud se tedy někdo rozhodne mít tohoto krásného psa, musí si být vědom, že si bere odpovědnost za jedinečného tvora na více jak deset let. Případná změna pána je pro čuvače, třeba ve srovnání s německým ovcákem, velmi problematická záležitost. Ten, kdo se bude vážně zabývat myšlenkou, zda si pořídit slovenského čuvače, měl by si dobře prostudovat rady a zkušenosti chovatelů na klubových stránkách www.slovenskycuvac.cz, zvláště pak odkaz Život s čuvačem.

Text a foto: Josef Růžicka

Vítězi soutěže Dítě a čuvač se stali všichni malí účastníci

Štěňata čuvačů jsou neodolatelná